

Bērnu klīniskā
universitātes
slimnīca

BKUS BĒRNU INTENSĪVĀS TERAPIJAS CEĻVEDIS

v1.0

NMP dienesta Specializētās medicīnas centrs
– 67337991 un 67337992 –
telefona numuri (24/7) medicīnas profesionāļiem
kritisku slimu bērnu konsultēšanai un specializētās medicīniskās
transportēšanas nodrošināšanai

Brīdinājums

Šī ceļveža mērķis ir atvieglot ātru lēmumu pieņemšanu kritiski slimu bērnu ārstēšanā. Tā saturs ir orientēts uz intensīvās terapijas pacientiem un vairāki šeit norādītie medikamenti un to devas ir droši lietojamas tikai intensīvās terapijas apstākļos. Tādēļ tas ir ļoti piesardzīgi lietojams citās pediatrijas nozarēs, ieskaitot neatliekamo palīdzību un anestezioģiju.

Katra lietotāja paša atbildība ir izvērtēt, vai šajā ceļvedī sniegtā informācija piemērojama viņa pacienta kliniskajam stāvoklim!

E-pasts atsauksmēm un bezmaksas kopijas pieprasīšanai: celvedis@bkus.lv

Lūdzu ziņojiet par atrastām kļūdām, neprecizitātēm vai nepieciešamiem papildinājumiem!

Saturs

Bridinājums	1
Saisinājumi	3
Vispārīgi medikamentu nozīmēšanas norādījumi	3
Reanimācija	4
Algoritmi	4
Anafilakse	4
Elpceļi (A)	6
Augšējo elpceļu tūska / obstrukcija	7
Elpošana (B)	8
<i>Status astmaticus</i>	9
Asinsrite (C)	10
Septiskais šoks	12
Plaušu hipertensija	12
Centrālā nervu sistēma (D)	13
<i>Status epilepticus</i>	16
Šķidrums un elektrolīti	17
Infekcijas	20
Traumas	23
Apdegumi	23
Smaga galvas trauma (GKS \leq 8)	24
Gastroenteroloģija / Endokrinoloģija / Metabolisms	25
Diabēta ketoacidoze (DKA)	27
Hematoloģija	28
Pielikums	30

Saisinājumi

ASA	Amerikas Anesteziologu biedrība
BEA	Bezpulsa elektriskā aktivitāte
CT	Kompjūtomogrāfija
CVK	Centrālais venozais katetrs
ECHO	Ehokardiogrāfija
ET	Endotraheāli
ETC	Endotraheālā caurule
GKS	Glāzgovas komas skala
IM	Intramuskulāri
Inh	Inhalācija
IO	Intraosāli
IV	Intravenozi
KPR	Kardiopulmonāla reanimācija
Max	Maksimāli, augstākā pieļaujamā deva
NG	Nazogastrāli
PEEP	Pozitīvs izelpas beigu spiediens
PO	<i>Per os</i> , perorāli
PR	<i>Per rectum</i> , rektāli
SC	Subkutāni

Vispārīgi medikamentu nozīmēšanas norādījumi

Izvēles laiki medikamentiem ik 8 stundas: plkst. 06.00, 14.00, 22.00

Izvēles laiki medikamentiem ik 6 stundas: plkst. 06.00, 12.00, 18.00, 24.00

Nenoņem medikamentus uz plkst. 08.00 un 20.00 (respektīvi, uz maiņas pieņemšanas / nodošanas laiku)

Medikamenti, kuru deva nozīmēta uz bērna ķermeņa svaru, nedrīkst pārsniegt pieaugušo devas

Medikamenti, kuriem norādīts ievades ilgums, ievadāmi tikai ar perfuzoru

Aprēķini

Nepieciešamais medikamenta tilpums (ml)	$[\text{nepieciešamā deva (mg)} / \text{kopējā deva ampulā (mg)}] \times [\text{ampulas tilpums (ml)}]$
Infūzijas ātrums (ml/st)	$[\text{deva (mcg/kg/min)} \times \text{svars (kg)} \times 60 (\text{min/st})] / [\text{koncentrācija (mcg/ml)}]$

Mērvienību konvertācija

1 g = 1000 mg = 1000,000 mcg

1 l = 1000 ml = 1000,000 μl

Koncentrācijas

%	mg/ml jeb g/l	Atšķaidījums
0,1%	1	1 : 1000
1%	10	1 : 100
10%	100	1 : 10
50%	500	1 : 2

Reanimācija

Kardioversija / defibrilācija

Ritms	Devas	Piezīmes
Ritms ar pulsu	Pirmreizēji: 1 J/kg Atkārtoti: 2 J/kg	Sinhronizēta kardioversija
Ritms bez pulsa	Bērniem • 4 J/kg Pieaugušajiem: • Sākotnēji 150 J • Atkārtoti ar 150–360 J • Ja neskaidrs: max iespējamā enerģija	Defibrilācija

Algoritmi

Asistolija / BEA	Ventilācija / oksigenācija; intraosālā / intravenozā pieeja. KPR (bērniem 15 : 2; pieaugušajiem 30 : 2) + adrenalīns (ik 3–5 min). Pulsa pārbaude ik 2 min.			
Kambaru tahikardija bez pulsa / kambaru fibrilācija	Defibrilācija (ik 2 min). Ventilācija / oksigenācija; intraosālā / intravenozā pieeja. KPR (15 : 2) + adrenalīns (ik 3–5 min pēc 3. defibrilācijas). Amiodaron (2 devas, ja ir refraktāra aritmija: pēc 3. un 5. defibrilācijas). Pulsa pārbaude ik 2 min (pirms kārtējās defibrilācijas).			
Novēršamie cēloņi	4T: tensijas pneimotorakss, tamponāde, trombembolija, toksīni 4H: hipoksija, hipovolēmija, hiperkaliēmija, hipotermija			
Anafilakse	Medikamenti	< 6 mēn.	6 mēn. – 6 gadi	6–12 gadi > 12 gadiem
	1. Augstas plūsmas O ₂	10 l/min		
	2. Adrenalīns IM (1 : 1000)	0,15 ml (150 mcg)	0,15 ml (150 mcg)	0,3 ml (300 mcg) 0,5 ml (500 mcg)
	3. IV šķidruma bolus	20 ml/kg (tikai kristaloīdi)		
	4. Klemastīns IM/IV	0,025 mg/kg		2 mg
5. Hidrokortizons IM/IV	25 mg	50 mg	100 mg	200 mg

Atdzīvīnāšanas medikamenti

Medikaments	Deva	Piezīmes
Ādenozīns (3 mg/ml) <i>Var izraisīt bronhokonstrikciju astmātiem pacientiem!</i>	IV/IO: 0,1 mg/kg, kāpina līdz 0,3 mg/kg Max: sākotnējai devai 6 mg, atkārtoti 12 mg	Nešķaidīt un ievadīt superbolusā, uzreiz izskalojot IV pieeju. Atkārtot ik 2 min, kāpinot devu pa 0,1 mg/kg, līdz max devai.
Adrenalinis (1 mg/ml = 1 : 1000)	IV/IO: 0,01 mg/kg Max: 1 mg/deva	0,1 ml/kg 1 : 10 000 atšķaidījuma Ik 3–5 min
Amiodarons (50 mg/ml)	IV/IO: 5 mg/kg Max: 300 mg/deva, atkārtoti 150 mg/deva	Bolusā, ja reanimācijas laikā ir defibrilējams ritms (pēc 3. un 5. defibrilācijas). Ievadīt 20–60 min laikā, ja ritms ir ar perfūziju.
Atropīns (1 mg/ml)	IV/IO: 0,02 mg/kg Min: 0,1 mg Max: 0,5 mg/deva	Lielākas devas, ja ir saindēšanās ar fosfororganiskajiem savienojumiem: ik 3–5 min līdz max kopējai devai 3 mg
Glikoze	IV/IO: 0,5 g/kg	5 ml/kg 10% glikozes 1,25 ml/kg 40% glikozes 1 ml/kg 50% glikozes
Kalcija glukonāts (10%; 0,223 mmol/ml)	IV/IO: 0,11 mmol/kg (0,5 ml/kg 10% šķīduma) Max: 4,5 mmol (20 ml)/deva	10 ml <i>Calcium Sopharma</i> šķīduma injekcijām satur 950 mg kalcija glukonāta un 34 mg kalcija levulināta dihidrāta. Elementālā kalcija saturs ir 8,94 mg/ml, savukārt, molārā koncentrācija ir 0,223 mmol/ml.
Lidokains (20 mg/ml)	IV/IO: 1 mg/kg Max: 100 mg/deva	Atkārtoti ievada 0,5 mg/kg ik 5–10 min, līdz max kopējai devai 3 mg/kg
Magnija sulfāts (250 mg/ml)	IV/IO: 50 mg/kg Max: 2000 mg/deva	<i>Torsade de pointes</i> , hipomagnezēmija, bronhiālā astma, pulmonālā hipertensija
Naloksons	IV/IO/IM/SC/ET: 0,1 mg/kg Max: 2 mg/deva	Devu var atkārtot ik 2–3 min, līdz max kopējai devai 10 mg
Nātrija bikarbonāts (4,2% = 0,5 mmol/ml)	IV/IO: 1 mmol/kg Max: 50 mmol/deva	Lieto pēc adekvātas ventilācijas Devas aprēķins (mmol): Pēc bāzu deficīta: $0,3 \times \text{svars (kg)} \times \text{BD}$. Pēc bikarbonāta: $0,5 \times \text{svars (kg)} \times [24 - \text{HCO}_3^-]$.
Kristaloīdu bolus <i>NaCl 0,9% vai Ringera laktāts</i>	IV/IO: 10–20 ml/kg/5min	Atkārtot pēc niepīeciešamības. Pārtraukt ievadi, ja attīstās hepatomegālija vai kreptācija virs plaušām.

Elpceļi (A)

Elpceļu nodrošināšana

Vecuma grupa	Svars	Endotraheālā caurule	Laringoskops	Laringeālā maska
Priekšlaikus dzimis jaundzimušais	< 1 kg	2–2,5	Taisns #0	
	1–2 kg	2,5–3		
	2–3 kg	3–3,5		
Jaundzimušais	3 kg	3,5–4	Taisns #0–1	1 (3–5 kg)
Zīdains / mazbērns	10 kg	4–5	Taisns #1	1,5 (5–10 kg)
4–6 gadi	> 20 kg	5–5,5	Taisns/liekts #2	2 (10–20 kg) 2,5 (20–30 kg)
8–12 gadi	> 30 kg	6–7	Taisns/liekts #3	3 (30–50 kg)
Pusaudži	> 50 kg	7–8	Taisns/liekts #3	4 (> 50 kg) 5 (> 70kg)

Formulas

ETC izmērs (mm ID)	Bez manžetes: (vecums gados)/4 + 4 Ar manžeti: (vecums gados)/4 + 3,5
ETC orotraheālais dziļums (cm)	3 × ETC izmērs vai (vecums gados)/2 + 12
ETC nazotraheālais dziļums (cm)	orotraheālais dziļums + 3
Atsūkšanas katetrs (Fr)	ETC izmērs × 2

Intubācijas medikamenti

Neiromuskulārā blokāde	
Atrakūrijs	IV: 0,4 mg/kg
Rokuronijs	IV: • Plānveida intubācijai 0,6 mg/kg • Ātrās secības indukcijai 0,6–1,2 mg/kg
Suksametonijs (sukcinilholīns, listenons) <i>Nelietot apdeguma, galvas traumas, hiperkaliēmijas vai neiromuskulāras slimības gadījumos!</i> <i>Lietot kopā ar atropīnu!</i>	IV: • Zīdaiņiem: 2 mg/kg • Bērniem: 1 mg/kg IM: 3–4 mg/kg Max: 150 mg/deva
Indukcijas aģenti	
Fentanils (50 mcg/ml)	IV/IM: 1–5 mcg/kg Max: 50–100 mcg/deva
Ketamīns (50 mg/ml)	IV: 1–2 mg/kg IM: 3–7 mg/kg (lēna iedarbība)
Midazolāms (5 mg/ml)	IV: 0,15–0,3 mg/kg Max: 7,5 mg/deva
Propofols (10 mg/ml)	IV: • ASA I un II pakāpe: 2,5–3,5 mg/kg • ASA III–IV un kardioloģiskie pacienti: 0,5–1,5 mg/kg
Tiopentāls (1 g pulv., parasti šķīdida 10 ml)	IV: • Jaundzimušie 2 mg/kg • Bērni 4 mg/kg • Ja nepieciešams, atkārtoti ievada 1 mg/kg • Max: 7 mg/kg
Izvēles indukcijas kombinācijas	
Hemodinamiski stabils	Fentanils + propofols / tiopentāls + atrakūrijs / sukcinilholīns
Hemodinamiski nestabils	Fentanils / ketamīns + atrakūrijs / sukcinilholīns
Ātrās sekvenču intubācija	Propofols / tiopentāls + sukcinilholīns / rokuronijs

Augšējo elpceļu tūska / obstrukcija

Medikaments	Deva	Piezīmes
Deksametazons (4 mg/ml)	Infekcijas izraisīts laringīts: • PO/IV/IM: 0,6 mg/kg vienreiz• Max: 16 mg/deva Pēcekstūbācijas stridora profilakse / ārstēšana: • PO/IV/IM: 0,5 mg/kg/deva ik 6 st.• Max: 10 mg/deva	Uzsāk 6–12 stundas pirms ekstubācijas, kopā kurss ne vairāk kā 6 devas
Adrenalīns (1 mg/ml)	Inh: 0,5 mg/kg (0,5 ml/kg) Max: 5 mg/deva (5 ml/deva)	Atkārtot pēc vajadzības ik 20 min Var atšķaidīt ar NaCl 0,9%

Elpošana (B)

Normāla elpošanas frekvence bērniem

Vecums (gados)	Elpošanas frekvence, min ⁻¹
< 1	30–60
1–3	24–40
3–6	22–34
6–12	18–30
>12	12–16

Konventionālā mākslīgā plaušu ventilācija

FiO ₂	Titrēt, lai SpO ₂ ≥ 92%
Ieelpas tilpums (Vt) / spiediens (P _{insp})	Titrēt pēc izelpas tilpuma, mērķis 5–8 ml/kg
Piķa ieelpas spiediens (PIP; P _{Peak})	< 30 cmH ₂ O
PEEP	5–12 cmH ₂ O
Ieelpas laiks (Ti)	Ieelpas izelpas attiecība 1 : 2–1 : 3
Elpošanas frekvence (R)	Galvas traumas, plaušu hipertensijas un labā kambara mazspējas gadījumos – stingra PaCO ₂ kontrole: 35–40 mmHg. Pārējiem ITN pacientiem: permisīva hiperkapnija (pH > 7,25)
Hiperkapnija	↑ minūtes ventilāciju (= ieelpas tilpums × frekvence)
Hipoksija	↑ FiO ₂ un/vai PEEP Rekrutācijas manevrs, guldišana uz vēdera

Augstfrekvences oscilācijas ventilācija

FiO ₂	Uzsākot: 100% Titrēt, lai SpO ₂ ≥ 92%
Vidējais elpceļu spiediens (MAP; CDP)	Uzsākot: P _{Mean} konventionālās ventilācijas laikā + 5 cmH ₂ O Titrēt pēc krūškurvja rentgena (diafragma ~ 9./10. ribas līmenī)
Amplitūda (ΔP)	Uzsākot: pietiekami, lai redzētu krūškurvja vibrācijas; parasti aptuveni 2x lielāka par MAP Titrēt pēc PaCO ₂ (sk., zemāk)
Frekvence (Hz)	Jaundzimušie: 10–12 Hz Zidaiņi un mazi bērni: 7–10 Hz Lieli bērni un pieaugušie: 5–6 Hz
Ieelpas laiks	Vienmēr 33%
Plūsma	20 l/min
Hiperkapnija	↑ ΔP; ↓ Hz (ne mazāk par 3 Hz)
Hipoksija	↑ FiO ₂ un/vai MAP Rekrutācijas manevrs, guldišana uz vēdera

Status astmaticus

Salbutamols (5 mg/ml)	Uzsāk: • Inh: 2,5–5 mg ik 20–30 min, 3 devas Turpina: • Inh: 0,15–0,3 mg/kg ik 1–4 st. • Max: 10 mg
Metilprednizolons	< 12 g.v.: • PO/IV: 0,5–1 mg/kg/deva ik 12 st. • Max: 30 mg/deva ≥ 12 g.v.: • PO/IV: 20–40 mg/deva ik 12 st.
Ipratropija bromīds (250 mcg/ml)	Uzsāk: • Inh: 250–500 mcg ik 20–30 min 3 devas Turpina: • Inh: 250–500 mcg ik 4–6 st. vai pēc nepieciešamības
Magnija sulfāts (250 mg/ml)	IV: 50 mg/kg IV 20 min laikā vienreiz Max: 2000 mg/deva
Prednizolons	< 12 g.v.: • PO: 0,5–1 mg/kg ik 12 st. • Max: 30 mg/deva ≥ 12 g.v.: • PO: 20–40 mg/deva ik 12 st.

Infūzi

Medikaments	Atšķaidījums	Infūzijas ātrums	Deva
Aminofilīns (240 mg/10 ml)	24 mg/kg / 48 ml	1 ml/st. = 0,5 mg/kg/st	• < 12 g.v.: 1 mg/kg/st • ≥ 12 g.v.: 0,5–0,7 mg/kg/st

Elpceļu sekretī

Biezi	Inh: NaCl 3% 4 ml ik 6–12 st.
Daudz (hroniskai kontrolei)	Glikopirrolāts • IV/IM: 4–10 mcg/kg ik 6 st.; Max: 200 mcg/deva • PO: 40–100 mcg/kg ik 6–8 st.; Max: 2 mg/deva
Strutaini	DNAze (<i>Dornase alfa</i> , <i>Pulmozyme</i>) • Inh: 2,5 mg ik 24 st. (<i>Nesķaidīt!</i>)

Asinsrite (C)

Normāla sirdsdarbības frekvence

Vecums	Nomodā	Miegā
Jaundzimušais – 3 mēneši	85–205	80–160
3 mēneši – 2 gadi	100–190	75–160
2–10 gadi	60–140	60–90
> 10 gadiem	60–100	50–90

Hipotensija (sistoliskais asinsspiediens < 5. percentili)

Vecums	Sistoliskais asinsspiediens, mmHg
< 28 dienām	< 60
1–12 mēneši	< 70
1–10 gadi	< (70 + 2 × [vecums gados])
> 10 gadiem	< 90

Hipertensija (sistoliskais asinsspiediens, mmHg)

Vecums	Nozīmīga hipertensija	Smaga hipertensija
< 7 dienām	≥ 96	≥ 106
8–30 dienas	≥ 104	≥ 110
< 2 gadiem	≥ 112	≥ 118
3–5 gadi	≥ 116	≥ 124
6–9 gadi	≥ 122	≥ 130
10–12 gadi	≥ 126	≥ 134
13–15 gadi	≥ 136	≥ 144
16–18 gadi	≥ 142	≥ 150

Kardiovaskulāro medikamentu infūzi

Medikaments	Atšķaidījums	Infūzijas ātrums	Deva
Adrenalinis (1 mg / 1 ml)	0,3 mg/kg / 50 ml	1 ml/st = 0,1 mcg/kg/min	Sāk ar 0,05 mcg/kg/min Max: 1 mcg/kg/min
Alprostadils (500 mcg / 1 ml) <i>Tikai jaundzimušajiem!</i>	500 mcg / 50 ml	0,6 ml/kg/st = 0,1 mcg/kg/min	Sāk ar 0,05–0,1 mcg/kg/min Samazina līdz mazākai terapeitiskajai devai
Amiodarons (150 mg / 3 ml) <i>Šķaidīt tikai 5% glikozē!</i>	150 mg / 50 ml	0,1 ml/kg/st = 5 mcg/kg/min	Piesātinājums: • 5 mg/kg/60 min • Max: 300 mg/deva Uzturoši: • 5–15 mcg/kg/min
Dobutamīns (250 mg / 20 ml)	3 mg/kg / 50 ml	1 ml/st = 1 mcg/kg/min	2–20 mcg/kg/min
Dopamīns (200 mg / 5 ml)	3 mg/kg / 50 ml	1 ml/st = 1 mcg/kg/min	1–20 mcg/kg/min
Labetalols (100 mg / 20 ml)	Perifērā vēnā: 50 mg / 50 ml	0,5 ml/kg/st = 0,5 mg/kg/st	Titrē 0,25–3 mg/kg/st
	Centrālajā vēnā: 200 mg nešķaidīta (40 ml)	0,1 ml/kg/st = 0,5 mg/kg/st	

Levosimendāns (12,5 mg / 5 ml) <i>Šķaidīt tikai 5% glikozē!</i>	2,5 mg / 50 ml	0,24 ml/kg = 12 mcg/kg 0,12 ml/kg/st = 0,1 mcg/kg/min	Piesātinājums: 6–12 mcg/kg/10 min Uzturoši: 0,1 mcg/kg/min
Milrinons (10 mg / 10 ml)	10 mg / 50 ml	0,15 ml/kg/st = 0,5 mcg/kg/min	Piesātinājums: 50 mcg/kg/10–60 min Uzturoši: 0,25–0,75 mcg/kg/min
Na nitroprusīds <i>Šķaidīt 5% glikozē!</i> <i>Pasargāt no gaismas!</i>	< 15kg: 3 mg/kg / 50 ml	1 ml/st = 1 mcg/kg/min	0,3–4 mcg/kg/min Max: 10 mcg/kg/min
	> 15kg: 50 mg / 50 ml	0,06 ml/kg/st = 1 mcg/kg/min	
Nitroglicerīns (10 mg / 10 ml)	20 mg / 50 ml	0,15 ml/kg/st = 1 mcg/kg/min	0,5–3 mcg/kg/min Max: 10 mcg/kg/min
Noradrenālīns (1 mg / 1 ml)	0,3 mg/kg / 50 ml	1 ml/st = 0,1 mcg/kg/min	Sāk ar 0,05 mcg/kg/min Max: 2 mcg/kg/min

Antihipertensīvie medikamenti

Amlodipīns	≤ 5 g.v.: PO 0,1–0,2 mg/kg ik 24 st. 6–17 g.v.: PO 2,5–5 mg ik 24 st. ≥ 18 g.v.: PO 5–10 mg ik 24 st.
Enalaprilāts (1,25 mg/ml)	IV: 5–10 mcg/kg ik 8–24 st. Max: 1,25 mg/deva
Enalaprils	PO sākotnējā deva: 0,08 mg/kg ik 24 st. (max 5 mg/deva) PO uzturošā deva: titrē līdz efektam; max: 0,6 mg/kg/24 st. vai 40 mg/24 st.
Kaptoprils	PO sākotnējā deva: 0,1 mg/kg ik 8 st. PO uzturošā deva: titrē līdz efektam; max: 6 mg/kg/24 st.
Klonidīns (150 mcg/ml)	PO sākotnējā deva: 1 mcg/kg ik 8 st. PO uzturošā deva: titrē līdz efektam; max: 25 mcg/kg/24 st. IV: 2–6 mcg/kg/deva vienreiz (max: 300 mcg/deva)
Metoprolols	PO sākotnējā deva: 1 mg/kg ik 12 st. PO uzturošā deva: titrē līdz efektam; max: 6 mg/kg/24 st. vai 200 mg/24 st.
Nifedipīns	PO: 0,1–0,25 mg/kg/deva ik 4–6 st. pēc vajadzības Max: 10 mg/deva
Propranolols	PO sākotnējā deva: 0,25–1 mg/kg ik 8 st. (max 40 mg) PO uzturošā deva: titrē līdz efektam; max: 4 mg/kg/24 st. vai 640 mg/24 st.
Sildenafilis	≤ 1 g.v.: PO sākotnējā deva: 0,25–0,5 mg/kg/deva ik 4–8 st. PO uzturošā deva: titrē līdz efektam; max: 2 mg/kg/deva < 20 kg: PO 10 mg ik 8 st. > 20 kg: PO 20 mg ik 8 st.

Diurētiķi

Acetazolamīds	PO: 5 mg/kg ik 6–8 st. Max: 250 mg/deva
Furosemīds (fracc.) (10 mg/ml)	PO/IV: 0,5–2 mg/kg ik 6–12 st. Max sākotnējā deva: 20 mg
Hidrohlorotiazīds	PO: 0,5–1 mg/kg ik 12 st.
Spirololaktons	PO: 0,5–1,6 mg/kg ik 12–24 st. Max: 50 mg/deva

Medikaments	Atšķaidījums	Infūzijas ātrums	Devā
Furosemīds (infūzūs) (20 mg / 2 ml) <i>Atsevišķā IV pieejā!</i>	100 mg / 50 ml <i>Šķaidīt tikai ar NaCl 0,9%!</i>	0,5 ml/kg/st = 1 mg/kg/st	Uzsāk: 0,05 mg/kg/st Devu dubulto ik 2 st., līdz klīniskajam efektam (max 2 mg/kg/st.)

Septiskais šoks

0–5 min Atpazīt!	Atpazīt hipoperfūziju: izmainītu apziņas stāvokli; aukstas ekstremitātes; pagarinātu (> 2 sek) vai zibenīgu (< 1 sek) rekapilarizācijas laiku; vāju pulsu; diferenci starp centrālo un perifēro pulsu; samazinātu diurēzi < 1ml/kg/st.; hipotensiju Augstas plūsmas O₂ pievade IV/IO pieeja Asins gāzes, laktāts, glikoze, jonizētais Ca, pilna asins aina, kultūras
5–15 min Stabilizēt!	20 ml/kg/5min kristaloīdu bolusi (40 ml/kg un vairāk), līdz uzlabojas perfūzija vai attīstās krepitācija vai hepatomegālija Uzsākt antibakteriālo terapiju Koriģēt hipoglikēmiju un hipokalciēmiju
15–60 min Šķidruma refraktārs šoks!	Uzsākt inotropus “auksts” šoks – adrenalīna infūz “karsts” šoks – noradrenalīna infūz Nodrošināt centrālo venozo pieeju (sedācijai lietot ketaminu un atropinu) Agrīna intubācija
> 60 min Kateholamīnu rezistents šoks!	Hidrokortizons 1–2 mg/kg ik 6 st. (max 100 mg/deva) Pievienot otru inotropu / vazokonstriktoru
Monitorēšana	Tiešais arteriālais asinsspiediens Laktāts (mērķis 1–2 mmol/l) Jauktā venozā saturācija (mērķis > 70%) Centrālais venozais spiediens Urīnpūšļa katetrs (urīna izdale vismaz 0,5–1 ml/kg/st)

Plaušu hipertensija

ECHO	Diagnozes apstiprināšanai un precizēšanai; kreisā kambara mazspējas, plaušu venozās hipertensijas un anatomisku cēloņu izslēgšanai
Oksigenācija	Novērst hipoksiju, uzturēt PaO₂ vismaz 60 mmHg vai lietot FiO₂ 100%. Lietot optimālu PEEP, lai plaušas būtu „atvērtas”
Ventilācija	Mērena hiperventilācija līdz PaCO₂ 35–40 mmHg
Inotropie / vazokativie medikamenti	Noradrenalīns – lai palielinātu sistēmisko vaskulāro pretestību un novērstu labo-kreiso šuntu caur atvērtu arteriālo vadu Adrenalīns – zemas sirds izsviedes terapijai Volēmijas nodrošināšana
Sedācija un miorelaksācija	Augstas devas fentanils un sedatīvi, nodrošinot papildus ievadi stimulācijas laikā (piem., ETC atsūkšana)
Alkalizācija	Uzturēt pH 7,40–7,45 (ja nepieciešams, pielietot bikarbonātu)
Asinsvadu dilatatori	Milrinons IV infūzā, PO sildenafils
Magnija sulfāts	Plazmas Mg⁺⁺ > 1,0 mmol/l
Inhalējamaiss slāpekļa oksīds (iNO)	Ja augstāk minētās metodes nedod efektu, iNO indicēts šādiem pacientiem: • Persistējoša plaušu hipertensija jaundzimušajam (gest. vecums ≥ 34 ned.) • Perioperatīva plaušu hipertensijas krīze / labā kambara mazspēja • Fontāna / hemi-Fontāna asinsrites perioperatīva mazspēja

Centrālā nervu sistēma (D)

Glāzgovas komas skala bērniem

Atbildes reakcija	Punkti
Acu atvēršana	
Spontāni	4
Uz uzrunu	3
Uz sāpēm	2
Neatver nemaz	1
Motorā atbilde	
Spontānas kustības / pilda komandas	6
Lokalizē sāpes vai izvairās no pieskārieniem	5
Izvairās no sāpju kairinājuma	4
Patoloģiska fleksija uz sāpju kairinājumu (dekortikācija)	3
Patoloģiska ekstensija uz sāpju kairinājumu (decerebrācija)	2
Nereaģē uz sāpju kairinājumu	1
Verbālā atbilde	
Nomodā, lalina, dūdo, sarunājas vecumam atbilstošā līmenī	5
Mazāk nekā parasti, uzbudināti raud	4
Raud tikai uz sāpju kairinājumu	3
Vaid uz sāpju kairinājumu	2
Nav atbildes	1
Kopā:	3–15

Analgētiķi

Paracetamols un nesteroidie pretiekaisuma līdzekļi	
Diklofenaks (25 mg/ml) <i>Terapiju nozīmē uz max 4 dienām!</i>	PO/IM: 1 mg/kg ik 8–12 st. Max: 50 mg/deva
Ibuprofēns	PO: 10 mg/kg/deva ik 6–8 st Max: 400 mg/deva
Ketorolaks (30 mg/ml) <i>Terapiju nozīmē tikai uz 48–72 st.!</i>	IV: 0,5 mg/kg ik 6–8 st. Max: 15 mg/deva
Metamizols (500 mg/ml)	PO/IM/IV: 10–15 mg/kg ik 6–8 st. Max: 1000 mg/deva
Paracetamols (10 mg/ml)	PO/PR/IV: 10–15 mg/kg ik 4–6 st. Max: • ≤ 2 g.v.: 60 mg/kg/24 st. • 2–12 g.v.: 75 mg/kg/24 st. • > 12 g.v.: 4000 mg/24 st.
Narkotiskie analgētiķi	
Fentanils (50 mcg/ml)	IV/IM: 1–2 mcg/kg pēc nepieciešamības Max: 50 mcg/deva
Morfīns (10 mg/ml)	PO: • < 6 m.v.: 0,1 mg/kg ik 4 st. • ≥ 6 m.v.: 0,2–0,3 mg/kg ik 4 st. (max: 10 mg/deva) IV: • < 12 g.v.: 0,1 mg/kg ik 4 st. • ≥ 12 g.v.: 5 mg/deva ik 4 st.
Tramadols (50 mg/ml)	PO: • 4–16 g.v.: 1–2 mg/kg ik 4–6 st. • ≥ 16 g.v.: 50–100 mg ik 4–6 st. IV: • ≥ 12 g.v.: 50–100 mg ik 4–6 st.
Citi	
Saharoze (240 mg / ml)	PO: 2 ml/deva Bērniem < 12 m.v.

Lokālie anestēzijas līdzekļi

Lidokains 1–2%	Max: 3 mg/kg jeb 200 mg/deva
EMLA krēms <i>Jāuzklāj 1 st. pirms paredzētās procedūras!</i>	Lokāla aplikācija: • < 3 m.v. max: 1 g • ≥ 3 m.v. max: 2 g

Epidurālā analgēzija

Medikaments	Atšķaidījums	Infūzijas ātrums	Deva
Bupivakains (5 mg/ml 20 ml ampulā)	50 mg / 50 ml	0,1 ml/kg/st = 0,1 mg/kg/st	Uzturoši: • 1–4 m.v.: 0,2 ml/kg/st • ≥ 4 m.v.: 0,4 ml/kg/st • Max: 10–15 ml/st Bolusā: • < 1 g.v.: 0,8–1,2 ml/kg/deva pēc nepieciešamības ne biežāk kā ik 2 st. • ≥ 1 g.v.: 10–12 ml/deva pēc nepieciešamības ne biežāk kā ik 2 st.
Levobupivakains (5 mg/ml 10 ml ampulā)			
Adjuvanti	50–150 mcg / 50 ml	Ievada atbilstoši lokālā anestētiķa devai! Maziem bērniem epidurāli opioidi saistīti ar palielinātu blakņu risku (nieze, urīna aizture, vemšana, elpošanas nomākums).	
Fentanils (100 mcg / 2 ml) <i>Nelieta < 1 g.v.!</i>	0,5 mg / 50 ml		
Morfīns (10 mg / 1 ml) <i>Nelieta < 1 g.v.!</i> <i>Plaša segmentāra izplatība!</i>			
Klonidīns (150 mcg / 1 ml) <i>Izvēles adjuvants zīdaiņiem!</i>	20 mcg / 50 ml		

Sedatīvi

Hloralhidrāts	PO/PR: 25–50 mg/kg ik 4–6 st. Max: 1 g/deva
Ketamīns (50 mg/ml) <i>Izvēles līdzeklis sāpīgu procedūru sedācijai!</i>	IV: 0,5–2 mg/kg IM: 3–7 mg/kg (lēna iedarbība)
Klonidīns (150 mcg/ml)	PO/IV: 1–5 mcg/kg ik 6–12 st. Max: 300 mcg/deva
Midazolāms (5 mg/ml)	IV: 0,1–0,2 mg/kg/deva; max: 5 mg PO: 0,3–0,5 mg/kg; max: 15 mg
Nātrija oksibutirāts (200 mg/ml)	25–50 mg/kg
Propofols (10 mg/ml)	IV: 0,5–2 mg/kg
Tiopentāls (1 g pulv., parasti šķaida 10 ml)	IV: 2–4 mg/kg

Miorelaksanti

Atrakūrijs (10 mg/ml)	IV: 0,4 mg/kg
Mivakūrijs (2 mg/ml)	IV: 0,2 mg/kg
Pipekuronījs (4 mg pulv. un injekciju šķīdums)	IV: 0,1 mg/kg
Suksametonījs (sukcinilholīns, listenons) (20 mg/ml)	IV: • Zīdaiņiem: 2 mg/kg • Bērniem: 1 mg/kg IM: 3–4 mg/kg

Sedācijas, analģēzijas un miorelaksantu infūzi intubētiem pacientiem

Medikaments	Atšķaidījums	Infūzijas ātrums	Deva
Opioidi			
Morfīns (10 mg / 1 ml)	1 mg/kg / 50 ml	1 ml/st = 0,02 mg/kg/st	< 50 kg: 0,01–0,04 mg/kg/st ≥ 50 kg: 1,5 mg/st
Fentanils (100 mcg / 2 ml)	< 25 kg: 100 mcg/kg / 50 ml ≥ 25 kg: Nešķaidīts (2,5 mg / 50 ml)	1 ml/st = 2 mcg/kg/st 0,02 ml/kg/st = 1 mcg/kg/st	0,5–3 mcg/kg/st
Remifentanils (1 mg vai 2 mg pulveris) <i>Ļoti ātras iedarbības medikaments! Neievadīt vienā lūmenā ar asins produktiem un Ringera laktātu!</i>	Bērniem: 1 mg / 50 ml Pieaugušajiem: 2 mg / 50 ml	0,15 ml/kg/st = 0,05 mcg/kg/min 0,075 ml/kg/st = 0,05 mcg/kg/min	Uzsāk: 0,1 mcg/kg/min Titrē: pa 0,025 mcg/kg/min, lai sasniegtu nepieciešamo sedācijas / analģēzijas līmeni Max: 1 mcg/kg/min
Benzodiazepīni			
Midazolāms (10 mg / 2 ml)	< 10 kg: 5 mg/kg / 50 ml ≥ 10 kg: 50 mg / 50 ml	1 ml/st = 0,1 mg/kg/st 0,1 ml/kg/st = 0,1 mg/kg/st	0,05–0,2 mg/kg/st
α2-agonisti			
Deksmedetomidīns (200 mcg / 2 ml)	200 mcg / 50 ml	0,25 ml/kg/st = 1 mcg/kg/st	Piesātinājums: 0,5–1 mcg/kg/10min Uzturoši: 0,2–1 mcg/kg/st
Klonidīns (150 mcg / 1 ml)	50 mcg/kg / 50 ml	1 ml/st = 1 mcg/kg/st	0,1–2 mcg/kg/st
Miorelaksanti			
Atrakūrijs (25 mg / 2,5 ml)	< 15 kg: 15 mg/kg / 50 ml ≥ 15 kg: 250 mg / 50 ml	1 ml/st = 0,3 mg/kg/st 0,06 ml/kg/st = 0,3 mg/kg/st	0,3–1,2 mg/kg/st

Citi			
Ketamins (100 mg / 2 ml)	25 mg/kg / 50 ml	1 ml/st = 0,5 mg/kg/st	0,5–2,5 mg/kg/st
Tiopentāls (1 g pulv.) <i>Tikai atsevišķā centrālās venas lūmenā!</i>	1 g / 40 ml	0,04 ml/kg/st = 1 mg/kg/st	0,5–5 mg/kg/st
Propofols (200 mg / 20 ml) <i>Devas > 4 mg/kg/st. tikai īslaicīgai sedācijai!</i>	Nešķaidīts: 500 mg / 50 ml	0,3 ml/kg/st = 3 mg/kg/st	1,5–10 mg/kg/st.

Status epilepticus

Stabilizācija	Nodrošināt atvērtus elpceļus Augstas plūsmas O ₂ pievade Monitorēt vitālos rādītājus (elpošanu, saturāciju, pulsu, asinsspiedienu) Glikometrija, hipoglikēmijas korekcija (sk. Elektrolītu normalizācija)
1. rindas medikamenti Ievada, ja krampji nepāriet 5 min laikā! Atkārti, ja krampji nepāriet 10 min laikā!	<u>Nav IV pieejas:</u> PR: diazepāms 0,5 mg/kg; max 10 mg Bukāli: midazolāms 0,3 mg/kg; max 10 mg IM: midazolāms 0,2 mg/kg; max 6 mg <u>Ir IV pieeja:</u> IV: diazepāms 0,25 mg/kg; max 10mg IV: midazolāms 0,15 mg/kg; max 5 mg
2. rindas medikamenti Ievada, ja krampji nepāriet pēc 1. rindas medikamentiem! Turpina kā agrinu kontroles terapiju!	Fenobarbitāls • Piesātinājums IV: 20 mg/kg, max 1000 mg/deva • Piesātināto devu var atkārtot 2 reizes • Uzturoši IV/PO: 3 mg/kg ik 12 st. Nātrija valproāts • Piesātinājums IV: 20–40 mg/kg • Uzturoši PO/IV: 5 mg/kg ik 8 st. • Uzturoši IV infūzā 5 mg/kg/st., mazinot pa 1 mg/kg/st ik 2 st.
3. rindas medikamenti – vispārējā anestēzija Pacients jāpārved uz bērnu intensīvās terapijas nodaļu! Nepārtraukta EEG monitorēšana!	Tiopentāls • Piesātinājums IV: 2–4 mg/kg IV • Uzturoši IV: 0,5–5 mg/kg/st IV infūzā (sk. Sedācijas, analģēzijas un miorelaksantu infūzi) Propofols • Piesātinājums IV: 1–2 mg/kg IV • Uzturoši IV: 1,2–10 mg/kg/st IV infūzā Midazolāms • IV infūzā: 0,1–1 mg/kg/st

Akūta psihoze / delīrijs

Haloperidols (5 mg/ml) <i>Var pagarināt QTc intervālu!</i>	Piesātinājums IV: 0,15 mg/kg/deva 30 min laikā Uzturoši IV: 0,05 mg/kg ik 8 st. Pieaugušajiem IM: 2–5 mg/deva ik 8 st. pēc nepieciešamības

Šķidrums un elektrolīti

Fizioloģiski nepieciešamā šķidruma apjoms (100%) – jaundzimušie

1. dzīves diena	60 ml/kg/24 st. (10% glikoze)
2. dzīves diena	90 ml/kg/24 st. (10% glikoze + sāļi)
3. dzīves diena	120 ml/kg/24 st. (10% glikoze + sāļi)

Fizioloģiski nepieciešamā šķidruma apjoms (100%) – bērni*

Svars	Šķidruma apjoms 24 stundās	Šķidruma ievades ātrums (ml/st)
< 10 kg	100 ml/kg	4 ml/kg
10–20 kg	1000 ml + 50 ml/kg (virs 10 kg)	40 + 2 ml/kg (virs 10 kg)
> 20 kg	1500 ml + 20 ml/kg (virs 20 kg)	60 + 1 ml/kg (virs 20 kg)
Piemērs: 26 kg	$1500 + (20 \times 6) = 1620 \text{ ml} / 24 \text{ st}$	$60 + (1 \times 6) = 66 \text{ ml/st}$

* Akūtu slimību gadījumos nelietot šķidrumus ar Na koncentrāciju < 131 mmol/l.

Šķidruma apjoma ierobežojumi

Visi ventilējamie pacienti	80%
Akūts plaušu ievainojums / ARDS	60–80%
Galvas trauma / neiroķirurģiska operācija	60–80%
Pēcooperācijas pacienti	60–80%
Pēc mākslīgās asinsrites	50% pirmajā dienā, 75% nākamajās
Anūriskis pacients	300 ml/m ² (perspiratio insensibilis kompensācija) + izdalītā urīna aizvietošana (1 : 1)

Dehidratācijas pakāpes

Klīniskā pazīme	Viegla	Vidēja	Smaga
Svara zudums	5%	10%	15%
Glotādas	Sausas	Ļoti sausas	Saplaisājušas
Ādas krāsa	Bāla	Pelēka	Marmorizēta
Urīna izdāle	↓	↓↓	Azotēmija
Asins spiediens	Normāls	Normāls / ↓	↓↓
Sirdsdarbība	Normāla / ↑	↑	↑↑
Avotiņš	Kaulāja līmeni	Miksts	Iekritis
CNS	Nomierināms	Uzbudināts	Letarģisks / komatozs

Elektrolītu normalizācija

Hipokalcēmija $iCa < 1,0 \text{ mmol/l}$	Kalcija glukonāts 10%: • IV: 0,1 mmol/kg (0,5 ml/kg) ik 6 st. • Max: 4,5 mmol jeb 20 ml
Hipokaliēmija $K < 3,5 \text{ mmol/l}$	Ja cilpas diurētiku izraisīta, pievienot spironolaktonu Ja saņem IV infūzu, apsvērt K koncentrācijas palielināšanu (līdz max 80 mmol/l periferā vēnā vai 200 mmol/l CVK) Koriģēt hipomagnezēmiju PO: KCl 0,5–1 mmol/kg (max 20 mmol/deva) ik 8–12 st. Ja K < 3,0 mmol/l: • IV: KCl 0,5–1 mmol/kg • Max: 20 mmol/deva • Atšķaidīt līdz 0,4 mmol/ml, ievadīt ne ātrāk kā 2–10 stundu laikā • Obligāti monitorēt EKG ievades laikā!
Hiperkaliēmija $K > 6,0 \text{ mmol/l}$	Pārtraukt kāliju saturošo šķidrumu ievadi Glikoze/Insulins: • IV: 0,5 g/kg glikoze + 0,1 DV/kg insulīns, ievada 30 min laikā Salbutamols: • Inh: 2,5–5 mg/deva Furosemīds: • IV: 1–2 mg/kg Nātrija bikarbonāts 4,2%: (0,5 mmol/l) • IV: 1–2 mmol/kg (max 50 mmol/deva) Kalcija glukonāts 10%, ja ir EKG izmaiņas: • IV: 0,1 mmol/kg (0,5 ml/kg) • Max: 20 ml Nepārtraukti venozā nieru aizstājterapija
Hipernatriēmija $Na^+ > 150 \text{ mmol/l}$	Ārstēšana atkarīga no cēloņa (Nepieciešams noteikt serumu un urīna Na un Osm) Brīvā ūdens aizvietošana (sk. Pielikumu)
Hiponatriēmija $Na^+ < 133 \text{ mmol/l}$	Ja ir akūtas CNS izmaiņas: • NaCl 3% – 3 ml/kg/20 min • NaCl 0,9%, sajaukts ar NaCl 5,85% 1 : 1, veidos NaCl 3,4% šķīdumu, ko praktiskos nolūkos izmanto BKUS ITN. Kad sasniegts Na > 125 mmol/l, korekcija nedrīkst pārsniegt 0,5 mmol/l/st Izvērtēt neadekvātās antidiurētiskā hormona sekrēcijas sindromu
Hipofosfatēmija	Nātrija glicerofosfāts (<i>Glycophos</i> ; 1 mmol fosfāta / 1 ml): • IV: 0,08–0,24 mmol/kg/deva 4–6 stundu laikā • Max: 30 mmol/deva
Hipomagnezēmija $Mg^{++} < 0,7 \text{ mmol/l}$ $Mg^{++} < 1,0 \text{ mmol/l}$, ja ir plaušu hipertensija vai smaga astma	Magnija sulfāts (250 mg/ml): • IV: 25–50 mg/kg 20 min laikā • Max: 2000 mg/deva

Glikēmijas normalizācija

Hipoglikēmija Glikoze $\leq 2,2$ mmol/l	10% glikoze: • IV/I0: 5 ml/kg Glukagons • IV/IM: 0,1–0,3 mg/10 kg Palielināt glikozes ievades ātrumu (≥ 5 mcg/kg/min). Ja hipoglikēmija atkārtojas, neskatoties uz adekvātu cukura ievadi, noteikt serumā: glikozi, ketonus, insulīnu, C-peptīdu un saglabāt 5–10 ml tālākām analizēm.				
Hiperglikēmija nediabētiskam pacientam Atkārtoti glikēmija > 12 mmol/l (sk. arī Diabēta ketoacidoze (DKA))	Ja glikēmija > 12 mmol/l \rightarrow Insulīns 0,05 DV/kg/st Ja glikēmija > 15 mmol/l \rightarrow Insulīns 0,1 DV/kg/st 30 min pēc insulīna infūza uzsākšanas, pārbaudīt glikēmiju un tālāk sekot protokolam Insulīna ievades ātruma korekcija atkarībā no glikēmijas samazināšanās ātruma un absolūtā skaitļa (pārmērīt glikēmiju 1 st. pēc veiktas izmaiņas, ja nav norādīts citādi)				
	Glikēmijas procentuālais samazinājums kopš iepriekšējā mērījuma				
	Glikēmija, absolūtos skaitļos	$\geq 50\%$	$\geq 25\text{--}49\%$	$< 25\%$	Nemainīga vai ↑
	> 15 mmol/l	↓ par 50%	↓ par 25%	↑ par 0,1 DV/kg/st	↑ par 0,1 DV/kg/st
	$12\text{--}15$ mmol/l	↓ par 50%	↓ par 25%	↑ par 0,05 DV/kg/st	↑ par 0,05 DV/kg/st
	$10\text{--}12$ mmol/l	↓ par 50%	↓ par 25%	Nemainīt	Nemainīt
	< 10 mmol/l	Stop	Stop	Stop	Stop
$< 2,5$ mmol/l	Stop + glikozes bolus (glikēmija 15')	Stop + glikozes bolus (glikēmija 15')	Stop + glikozes bolus (glikēmija 15')	Stop + glikozes bolus (glikēmija 15')	
Glikēmijas procentuālais samazinājums: [iepriekšējā glikēmija – pašreizējā glikēmija] / [iepriekšējā glikēmija] $\times 100\%$ Piemērs: pacienta glikēmija 25 mmol/l un insulīna ievades ātrums 0,1 DV/kg/st. Pēc 1 stundas glikēmija 18 mmol/l. Glikēmijas procentuālais samazinājums ir 28% $[(25\text{--}18) / 25 \times 100\%]$ un glikēmija ir > 12 mmol/l \rightarrow insulīna ievade jāsamazina par 25%, respektīvi, uz 0,075 DV/kg/st; glikēmija jāpārmēra pēc 1 stundas.					

Infekcijas

- Ārstē drudzi ($T > 38,5\text{ }^{\circ}\text{C}$) tikai tad, ja tam ir klīnisks pamatojums – intrakraniāla hipertensija, pēcreanīmācijas sindroms, epilepsija, zema sirds izviede! Pārējos apstākļos pretdrudža līdzekļi pielietojami tikai, lai nodrošinātu pacienta komfortu, vienmēr paturot prātā riska-ieguvuma attiecību (īpaši ITN pacientiem).
- Meklē perēkli – krūškurvja rentgens, urīna analīze, lumbālpunkcija, infekciju seroloģiskie izmeklējumi vai PCR, ultrasonogrāfija un cita attēl diagnostika.
- Pirms nozīmē antibiotikas, paņem asins un citus uzņēmumus (urīns, likvors, zāvas iztriepe, fēces, pleiras eksudāts, strutas / brūču izdalījumi u.c.), izņemot gadījumus, kad tas būtiski aizkavē terapijas uzsākšanu septiskam pacientam.
- Ja bērns jau ilgstoši stacionēts, atkārtoti asins uzņēmumi, ja ir jauna drudža epizode.
- Sašaurini antimikrobo spektru, tiklīdz iespējams.

Empīriskā antimikrobā terapija

Sepse	Jaundzimušais: • Ampicilīns + Gentamicīns No 28 dienu vecuma: • Ceftriaksons vai Cefotaksīms + Vankomicīns, ja meningīts + Klindamicīns, ja toksiska šoka sindroms
Sadzīvē iegūta pneimonija	< 5 gadiem: • Amoksicilīns ≥ 5 gadiem: • Amoksicilīns + Klaritromicīns
Hospitāla pneimonija / ar mākslīgo plaušu ventilāciju asociētā pneimonija	≤ 4 dienas stacionārā: • Ceftriaksons ≥ 5 dienas stacionārā: • Ceftazidīms vai Piperacilīns/tazobaktāms vai Ciprofloksaīns
Aspirācijas pneimonija	Amoksiklavs vai Piperacilīns/tazobaktāms
Peritonīts (zarnu perforācija)	Cefotaksīms + Metronidazols
Bakteriāls meningīts	Bērni: • Ceftriaksons + Vankomicīns Jaundzimušie: • Ampicilīns + Gentamicīns
Akūts meningoencefalīts	Ceftriaksons + Klaritromicīns + Aciklovīrs
Ar centrālo venozo katetru asociētā asins straumes infekcija	≤ 4 dienas stacionārā un zems multirezistento organismu risks: • Vankomicīns + Amikacīns • Nomainīt vankomicīnu uz oksacilīnu, ja kultūras uz to sensitīvas ≥ 5 dienas stacionārā vai augsts multirezistento organismu risks: • Vankomicīns + Ceftazidīms • Apsverama meropenēma lietošana, atkarībā no izraisītāja rezistences
Ar urīnpūšļa katetru saistīta urīnceļu infekcija	Piperacilīns/tazobaktāms
Febrila neitropēnija (<i>Absolūtais neitrofilo leikocītu skaits < $0,5 \times 10^9/\mu\text{l}$ + $T \geq 38,5\text{ }^{\circ}\text{C}$</i>)	Ceftazidīms + Gentamicīns

Vispārīgi antibiotiku nozīmēšanas norādījumi

Vismaz 1 stunda starp dažādu antibiotiku ievadi.

Ķirurģiska profilakse nepārsniedz 48 stundas.

Pacientiem ar nieru un/vai aknu mazspēju deva jānosaka pēc zāļu rokasgrāmatas.

Pacientiem līdz 1 mēneša vecumam devas jāpārbauda zāļu rokasgrāmatā.

Antimikrobo medikamentu devas

Medikaments	Ievades veids	Deva	IV ievadīšana (max galējā koncentrācija / ievades ilgums)
Aciklovirs	IV	< 3 mēn.: 20 mg/kg ik 8 st > 3 mēn.: 10 mg/kg ik 8 st.	7 mg/ml / 60 min
Amikacīns <i>Devu nepieciešams koriģēt pēc seruma koncentrācijas</i>	IV	5–7,5 mg/kg ik 8 st.	10 mg/ml / 60 min
Amfoteriņins B	IV	0,5 mg/kg ik 24 st. Ja devu panes, 2–4 dienu laikā kāpina līdz 1 mg/kg ik 24 st. Smažas infekcijas: 1,5 mg/kg ik 24 st.	0,5 mg/ml 5% glikozē Ievada 2–6 st. laikā
Amoksiklāvs <i>Nazīmē pēc amoksilīna komponenta</i>	IV	1–3 mēn.: 30 mg/kg ik 12 st. > 3 mēn.: 30 mg/kg (max 1,2 g) ik 8 st.	10 mg/ml / 30 min
Amoksicilīns	IV / PO	30 mg/kg ik 8 st. (max 500 mg)	50mg/ml / 30 min
Ampicilīns	IV	50 mg/kg (max 2 g) ik 6 st	30 mg/ml / 30 min
Azitromicīns	PO	10 mg/kg ik 24 st. Pieaugušajiem: Uzšāk ar 500 mg, turpina 250 mg ik 24 st.	
Cefazolīns	IV	50 mg/kg (max 1 g) ik 8 st. Ķirurģiskā profilakse: 25 mg/kg (max 1 g) pirms grieziena, turpina 15 mg/kg ik 8 st.	20 mg/ml / 30 min
Cefepīms	IV	50 mg/kg (max 2 g) ik 8–12 st.	40 mg/ml / 30 min
Cefotaksīms	IV	50 mg/kg (max 2 g) ik 6–8 st.	40 mg/ml / 30 min
Ceftazidīms	IV	50 mg/kg (max 2 g) ik 8 st.	40 mg/ml / 30 min
Ceftriaksons <i>Nenamē jāundzi- mušajiem, ja saņem IV kalciju (ieskaitot TPN)</i>	IV	75 mg/kg (max 2 g) ik 24 st. Meningīts: 50 mg/kg (max 2 g) ik 12 st.	40 mg/ml / 30 min
Cefuroksīms	IV	50 mg/kg (max 1,5 g) ik 8 st. Ķirurģiskā profilakse: 50 mg/kg (max 1,5 g) pirms grieziena, turpina 30 mg/kg (max 750 mg) ik 8 st.	30 mg/ml / 30 min
Ciprofloksacīns	IV PO	15 mg/kg (max 400 mg) ik 12 st. 15 mg/kg (max 750 mg) ik 12 st.	2 mg/ml / 60 min
Flukonazols	IV / PO	Mukoza kandidoze: • Piesātinājums: 6 mg/kg • Uztraušoši: 3 mg/kg (max 100 mg) ik 24 st. Ilnavīza kandidoze: 6–12 mg/kg (max 600 mg) ik 24 st.	2 mg/ml / 120 min
Gentamicīns <i>Devu nepieciešams koriģēt pēc seruma koncentrācijas</i>	IV	7 mg/kg ik 24 st.	10 mg/ml / 60 min
Klaritromicīns	IV PO	7,5 mg/kg (max 500 mg) ik 12 st.	2 mg/ml / 60 min
Klindamicīns	IV	10 mg/kg (max 675 mg) ik 6 st.	18 mg/ml / 30 min
Meropenēms	IV	20 mg/kg (max 1 g) ik 8 st. Meningīts: 40 mg/kg (max 2 g) ik 8 st.	20 mg/ml / 30 min
Metronidazols	IV	7,5 mg/kg (max 500 mg) ik 8 st.	5% šķīdums / 30 min
Oksacilīns	IV	50 mg/kg (max 1 g) ik 4–6 st.	40 mg/ml / 30 min
Oseltamivirs	PO	3 mg/kg (max 75 mg) ik 12 st. 5 dienas	

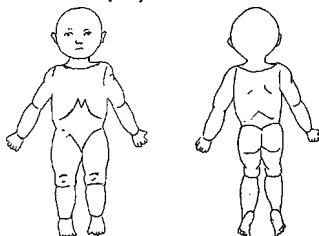
Penicilīns G	IV	50,000 DV/kg (max 6 milj.) ik 6 st.	100 000 DV/ml / 30 min
Piperacilīns/ Tazobaktāms <i>Nozīmē pēc piperacilīna komponenta</i>	IV	90 mg/kg (max 4,5 g) ik 6–8 st.	80 mg/ml / 30 min
Trimetoprimis/ Sulfametoksazols <i>(Bactrim)</i> <i>Nozīmē pēc trimetoprima komponenta</i>	PO	5 mg/kg (max 160 mg) ik 12 st. Profilakse: 5 mg/kg ik 24 st.	
Vankomicīns <i>Devu nepieciešams koriģēt pēc seruma koncentrācijas (mērīt pēc 24 st.)</i>	IV	15 mg/kg (max 1 g) ik 6–8 st.	5 mg/ml / 60 min Ievadīt 2 st. laikā, ja "red man" sindroms

Traumas

Apdegumi

Neatliekamā palīdzība	Dzesēt virsmu ar vēsu, tekošu ūdeni vismaz 20 min (arī novēloti!)
Šķidruma ievade	Apdegums < 10%: orāla vai IV rehidratācija uzturošā (100%) apjomā Apdegums ≥ 10%: Pārklendas formula (sk. zemāk)
Pārklendas formula bērniem	Apdeguma virsmas % × 4 × pacienta svars (kg) = ml Ringera laktāta šķidruma pirmajām 24 stundām: ½ ievada pirmajās 8 stundās. ½ ievada nākamajās 16 stundās. Bērniem ar svaru < 20 kg rēķina klāt fizioloģiski nepieciešamā šķidruma apjomu (sk. Šķidrumi un elektrolīti). 2. diennakti 50–75% pirmās diennakts apjoma, titrējot pēc urīna izdales (~1 ml/kg/st). <i>Piemērs: 16 kg bērns ar 20% ķermeņa virsmas apdegumu:</i> Fizioloģiski nepieciešamais šķidruma apjoms = (10 × 100 + 6 × 50) = 1300 ml Pārklendas šķidrums = 20 × 4 × 16 = 1280 ml Pirmajās 8 stundās ievada (1280 + 1300) / 2 / 8 = 161 ml/st Nākamajās 16 stundās ievada (1280 + 1300) / 2 / 16 = 81 ml/st
Atsāpīnāšana	Fona sāpes: paracetamols vai NSPL ± fentanila infūzīs 0–1 mcg/kg/st (sk. Sedācijas, analģēzijas un miorelaksantu infūziji) Procedurālas sāpes: titrē ar ketamīna frakcionētu ievadi (sk. Analģētiķi)

Apdeguma virsmas laukuma aprēķināšana

Lokalizācija	Vecums (gadi)					Kopā %
	0–1	1–4	5–9	10–15	pieaug.	
Galva	19	17	13	10	7	
Kakls	2	2	2	2	2	
Krūtis	13	13	13	13	13	
Mugura	13	13	13	13	13	
Lb. gluteus	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	
Kr. gluteus	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	
Starpene	1	1	1	1	1	
Lb. augšdelms	4	4	4	4	4	
Kr. augšdelms	4	4	4	4	4	
Lb. apakšdelms	3	3	3	3	3	
Kr. apakšdelms	3	3	3	3	3	
Lb. plauksta	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	
Kr. plauksta	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	2–2,5	
Lb. augšstilbs	5–5,5	6–6,5	8–8,5	8–8,5	9–9,5	
Kr. augšstilbs	5–5,5	6–6,5	8–8,5	8–8,5	9–9,5	
Lb. apakšstilbs	5	5	5–5,5	6	7	
Kr. apakšstilbs	5	5	5–5,5	6	7	
Lb. pēda	3–3,5	3–3,5	3–3,5	3–3,5	3–3,5	
Kr. pēda	3–3,5	3–3,5	3–3,5	3–3,5	3–3,5	
	PAVISAM APDEGUMA VIRSMA %:					

Smaga galvas trauma (GKS ≤ 8)

Stabilizācija	Kraniospināla imobilizācija A: Intubācija + sedācija/analģēzija (midazolāma / fentanila infūzija) B: Normokarbija PaCO ₂ 35–40 mmHg! Nepieļaut hipoksēmiju! C: Sk. mērķa asinsspiedienu zemāk. Nepieļaut hipotensiju! Gultas galv gala paceļšana 30 grādu leņķī. Galva neitrālā pozīcijā. IV tikai izotoniski (Na ≥ 140 mmol/l) šķidrumi. Temperatūras kontrole: 36,6–37,5 °C			
Neiroķirurģija	Cito! CT galvai + neiroķirurga konsultācija			
Terapeitiskie mērķi	Vecums	Vidējais arteriālais asinsspiediens (MAP)	Intrakraniālais spiediens (ICP)	Smadzeņu perfūzijas spiediens (CPP = MAP – ICP)
	0–2 g.	≥ 60 mmHg	≤ 20 mmHg	> 40 mmHg
	2–6 g.	≥ 70 mmHg		> 40 mmHg
	> 6 g.	≥ 80 mmHg		> 50 mmHg
Intrakraniāla hipertensija (ICP > 20 mmHg)	1. solis: padziļināt sedāciju / analģēziju			
	2. solis: ventrikulāra likvora drenāža			
	3. solis: hiperosmolāra terapija:			
	• NaCl 3%*: 6,5–10 ml/kg/30 min bolus; 0,1–1 ml/kg/st uzturoši (nepārsniegt seruma osmolaritāti 360 mOsm/l) • Mannitols: 0,5–1 g/kg/30 min ik 4–6 st. (nepārsniegt seruma osmolaritāti 320 mOsm/l)			
	4. solis: metabola supresija ar tiopentāla infūzu			
5. solis: dekompresijas kraniektomija				
* NaCl 0,9%, sajaukts ar NaCl 5,85% 1 : 1, veidos NaCl 3,4% šķīdumu, ko praktiskos nolūkos izmanto BKUS ITN				

Cirkulējošais asins tilpums

Priekšlaicīgi dzimis jaundzimušais	90–100 ml/kg
Laikā dzimis jaundzimušais	80–90 ml/kg
Zīdains	75–80 ml/kg
Bērns	70–75 ml/kg
Pieaugušais	65–70 ml/kg

Gastroenteroloģija / Endokrinoloģija / Metabolisms

Enerģiskās barošanas pamatprincipi kritiski slimiem pacientiem

Uzsākšanas laiks	6–18 st. pēc iestāšanās.
Absolūtas kontrindikācijas	Ileuss, nekrotizējošs enterokolīts, zarnu išēmija.
Relatīvas kontrindikācijas	Plaša abdomināla ķirurģija, aspirācijas risks, GI asiņošana, hemodinamiska nestabilitāte.
Uzsākšana pacientiem < 10 kg	Mātes piens vai adaptētais maisījums (sk. Enterālās barošanas maisījumi) 3 ml/kg ik 3 st. vai 1 ml/kg/st. Palielināt par 1 ml/kg/st ik 6–12 st.
Uzsākšana pacientiem > 10 kg	Nutrini (< 6 g.v.) vai Nutrison (≥ 6 g.v.). 1,5 ml/kg ik 3 st. vai 0,5 ml/kg/st. Palielināt ik 6–12 st. par 0,5 ml/kg/st.
Nešanas pazīmes	Retence > 5 ml/kg, vemšana, vēdera pūšanās, sāpes.

Parenterālās barošanas devas

Svars	PB diena	Enerģija (kcal/kg/24 st)	Glikoze (g/kg/24 st)	Aminoskābes (g/kg/24 st)	Lipīdi (g/kg/24 st)	Na (mmol/kg/24 st)	K (mmol/kg/24 st)	Ca (mmol/kg/24 st)	Mg (mmol/kg/24 st)	P (mmol/kg/24 st)
3–10 kg	1.	līdz 90–100	8	1	1	2–3	1–3	0,5–1,5	0,2	0,5–1,2
	2.		12	1,5	2					
	3.		14	2,5	2					
	≥ 4.		16–18*	3	3					
10–30 kg	1.	līdz 75–90	4–6	1	1,5	1–3	1–3	0,2	0,1	0,2
	2.		6–8	1,5	2					
	3.		8–10	2	2					
	≥ 4.		10–14*	2–3*	2–3					
>30 kg	1.	līdz 30–60	3	1	1,5	1–3	1–3	0,2	0,1	0,2
	2.		5	1,5	2					
	3.		8	2	2					
	≥ 4.		< 10	2–3*	2–3					

*Maksimālās devas tikai īpašos gadījumos

Nebarošana pirms operācijas

Ūdens	2 stundas
Mātes piens	4 stundas
Adaptētais maisījums / piens / viegla maltīte	6 stundas
Trekna maltīte	8 stundas

Medikamenti

Laktuloze	PO: • 1 m.v. – 1 g.v.: 2,5 ml ik 12 st. • 1 g.v. – 5 g.v.: 2,5–10 ml ik 12 st. • ≥ 5 g.v.: 5–20 ml ik 12 st.
Metoklopramīds (5 mg/ml)	PO/IV: 0,1 mg/kg (max 3 reizes dienā) Max: 10 mg/deva
Oktreotīds (100 mcg/ml)	Hilotorakss: IV infūzija: 0,3–10 mcg/kg/st (vidēji ~2,8 mcg/kg/st)
Omeprazols (40 mg pulv.) <i>Šķaidīt koncentrācijā 0,4 mg/ml, ievadīt 30 min laikā!</i>	PO: • < 2 g.v.: 0,7 mg/kg ik 24 st. • 10 – 20 kg: 10 mg/deva ik 24 st. (max 20 mg/deva) • > 20 kg: 20 mg/deva ik 24 st. (max 40 mg/deva) IV: • < 12 g.v.: 0,5 mg/kg (max 20 mg/deva) var palielināt līdz 2 mg/kg (max 40 mg/deva) • ≥ 12 g.v.: 40 mg/deva ik 24 st.
Ondansetrons (2 mg/ml)	IV: 0,1 mg/kg ik 8 st. Max: 4 mg/deva
Ranitidīns	IV: 1 mg/kg ik 8 st. (max 50 mg/deva) PO: 2 mg/kg/deva ik 12 st. (max 150 mg/deva)
Eritromicīns	PO: 3 mg/kg ik 6 st. (max 250 mg/deva)

Insulina infūzija

Medikaments	Atšķaidījums	Infūzijas ātrums	Deva
Insulīns	50 DV / 50 ml	0,1 ml/kg/st = 0,1 DV/kg/st	Sk. Elektrolītu normalizācija Sk. Diabēta ketoacidoze (DKA)

Diabēta ketoacidoze (DKA)

Diagnoze	Glikēmija >11 mmol/l pH <7,3 Bikarbonāts <15 mEq/l Ketoni kapilārajās asinīs >0,6 mmol/l (ja nav pieejams, mērit urinā)
Pakāpes	pH ≥7,1 mērena / vidēji smaga pH <7,1 smaga DKA
Stabilizācija	A: Intubācija, ja koma (ļoti augsta riska manipulācija!!) B: Augstas plūsmas O ₂ pievade; ja pacients ir intubēts, agresīva hiperventilācija cenšoties sasniegt pirmsintubācijas PaCO ₂ C: Ievietot IV katetru, paņemt asins paraugus. Ja šoks, ievadīt 10 ml/kg 0,9% NaCl bolusu. Ļoti piesardzīgi ar turpmākiem šķidruma bolusiem! Nedot bikarbonātu bērniem ar DKA!
Monitorēšana	Na, K, Cl, P, Mg, urea, kreatinīns, glikoze Rūpīga ievadītā / izdalīta šķidruma uzskaitē Mērit glikēmiju ik stundu!
IV šķidrums	Izotoniski šķidrums + 20 mmol/l KCl (ja hiperkaliēmija, K ⁺ pievieno, kad dokumentēta diurēze) Šķidruma apjoms pirmajās 24 stundās = fizioloģiski nepieciešamais (sk. Šķidrums un elektrolīti) + 5% deficīts <i>Piemērs: 26 kg pacients</i> <i>Šķidruma apjoms pirmajās 24 stundās: 1620 ml (fizioloģiski nepieciešamais = 1500 + 6 × 20) + 1300 ml (5% deficīts = 0,05 × 26000) = 2920 ml</i> <i>Ievades ātrums: 2920 / 24 = 122 ml/st</i>
Insulīns	Uzsākt insulīnu 1–2 st. pēc šķidruma ievades. Deva: 0,05–0,1 DV/kg/st Nesamazināt insulīna ievades ātrumu, kamēr ketoacidoze nav koriģēta (monitorēt asins ketonus, anjonu spraugu) Kad glikēmija samazinās zem 17 mmol/l vai ≥ 5 mmol/l/st, lietot IV šķidrumu ar 5% glikozi
Smadzeņu tūska	Būtiskākais DKA sarežģījums Samazināt IV šķidruma apjomu par 1/3 Ja pacientam samazinās GKS, apsvērt: • 2,5–5 ml/kg 3% NaCl ievadi • 0,5–1 g/kg mannitola ievadi • CT galvai
Citi	Temperatūra nav DKA simptoms, ir jāmeklē un jāārstē tās cēloņi

Hematoloģija

Asins produkti

Albumīns	Hipoalbuminēmija: 0,5–1 g/kg 20% albumīna Max: 50 g/deva Šķidrums bolus: 10–20 ml/kg 5% albumīna	
Eritrocītu masa <i>Hemodinamiski stabilam pacientam tikai tad, ja Hb < 7,0 g/dL</i>	IV: 10–15 ml/kg Tilpums (ml) = svars (kg) × vēlamais Hb pieaugums (g/dL) × 5 (10 ml/kg nodrošinās Hb pieaugumu par ~2 g/dL)	0–4 mēn: piemēklētas, 0 grupa, pacienta Rh > 4 mēn: piemēklētas, pacienta grupa, pacienta Rh Neatliekama situācija: 0 grupa, Rh negatīvas
Svaigi saldēta plazma	IV: 10–20 ml/kg	0–4 mēn: AB grupa > 4 mēn: pacienta grupa Neatliekama situācija: AB grupa
Krioprecipitāts <i>Ja asiņojošam pacientam fibrinogēns < 2 g/l</i>	IV: 5 ml/kg	Sagaidāms fibrinogēna līmeņa pieaugums aptuveni par 1 g/l 0–4 mēn: AB grupa > 4 mēn: pacienta grupa Neatliekama situācija: AB grupa
Trombocītu masa	IV: Trombocītu masu pagatavo individuālās devās	< 10 ⁹ /μl – spontānas asiņošanas risks < 20 ⁹ /μl – ja plānotas sīkas manipulācijas, t.sk. CVK < 50 ⁹ /μl – ja plānota operācija, lumbālpunkcija < 100 ⁹ /μl – ja plānota neiroķirurģiska operācija

Medikamenti

Aspirīns	PO: 1–5 mg/kg ik 24 st. Max: 75 mg/deva	
Dzelzs (III) hidroksīds (Ferrum lek 50 mg/ml šīrups)	< 1 g.v.: PO 2,5–5 ml ik 24 st. 1–12 g.v.: PO 5–10 ml ik 24 st. > 12 g.v.: PO 10–30 ml ik 24 st.	
Enoksaparīns (1000 SV / 0,1 ml)	Profilakse: • Bēniem: SC: 0,5 mg/kg/deva ik 12 st. • Pieaugušajiem: SC: 40 mg ik 24 st. Ārstēšana: SC 1 mg/kg/deva ik 12 st.	
Vitamins K1 (2 mg / 0,2 ml) (Fitomenadijns)	Jaundzimušo profilakse: IM: 0,5–1 mg/deva vienreiz Varfarīna reversijai: Antikoagulāciju nepieciešams turpināt un nav smagas asiņošanas: IV 15–30 mcg/kg (max 1 mg) vienreiz, atkārtot pēc nepieciešamības Tālāka antikoagulācija nav nepieciešama / smaga asiņošana: IV 250–300 mcg/kg (max 10 mg)	Varfarīna reversija 10–12 st. laikā. Straujai reversijai lietot svaigi saldētu plazmu vai protrombīna kompleksa koncentrātu
Traneksāmskābe (100 mg/ml)	IV: 10 mg/kg ik 6–8 st. Max: 1g	10–30 min laikā

Heparīna infūzija un devas titrēšana

Medikaments	Atšķaidījums	Infūzijas ātrums	Deva
Heparīns (25 000 U / 5 ml)	1000 DV/kg / 50 ml	1 ml/st = 20 DV/kg/st	Sistēmiska heparinizācija Piesātinājums: 75 DV/kg/10 min Uzturošā deva: 20 DV/kg/st Devas korekcija: sk. zemāk

Devu pilnai heparinizācijai koriģē, lai APTL būtu robežās no 60–85 sekundēs.

APTL (sek)	Devas korekcija	Atkārtot APTL
< 50	50 DV/kg bolus Palielināt infūzu par 10%	4 st. pēc devas maiņas
50–59	Palielināt infūzu par 10%	4 st. pēc devas maiņas
60–85	Nemainīt	Nākamajā dienā
86–95	Samazināt infūzu par 10%	4 st. pēc devas maiņas
96–120	Apturēt infūzu uz 30 min Samazināt infūzu par 10%	4 st. pēc devas maiņas
> 120	Apturēt infūzu uz 60 min Samazināt infūzu par 15%	4 st. pēc devas maiņas

Pielikums

Formulas

Aptuvenais svars (kg)	$2 \times (\text{vecums gados} + 4)$
Aptuvenais ķermeņa virsmas laukums (BSA; m²)	$\sqrt{\frac{\text{augums(cm)} \times \text{svars (kg)}}{3600}}$
Oksigenācijas indekss (OI)	$[\text{MAP} \times \text{FiO}_2 (\%)] / [\text{PaO}_2 (\text{mmHg})]$
Aprēķinātā seruma osmolaritāte (mmol/l)	$(2 \times \text{Na}) + \text{K} + \text{glikoze} + \text{urea}$ Norma: 270–295
Anjonu sprauga (mEq/l)	$(\text{Na} + \text{K}) - (\text{HCO}_3 + \text{Cl})$ Norma: = 8–16
Plazmas Cl:Na attiecība	0,74–0,8 > 0,8 liecina par hiperhlorēmiju
Frakcionālā Na ekskrecija (FENa, %)	$(\text{Urīna Na} \times \text{Seruma kreatinīns}) / (\text{Seruma Na} \times \text{Urīna kreatinīns}) \times 100\%$ < 1% prerēnāla mazspēja > 2,5% rēnāla mazspēja
Brīvā ūdens deficīts	$0,6 \times \text{svars (kg)} \times [(\text{seruma Na} / \text{vēlamais Na}) - 1]$
Glomerulu filtrācijas ātrums (pGFR; ml/min/1,73 m²)	$(48 \times \text{augums (cm)}) / \text{Plazmas Cr}$

Nieru mazspējas diferenciāldiagnostika

	Pre-rēnāla mazspēja	Rēnāla mazspēja
Urīna osmolaritāte (mOsmol/kg)	> 500	< 400
Urīna Na (mmol/l)	< 20	< 40
Urīna : plazmas urea	> 10 : 1	< 4 : 1
Urīna : plazmas kreatinīns	> 40 : 1	< 20 : 1
FENa (%)	< 1	> 2,5

Nātrija vielmaiņas traucējumi

	Diabetes insipidus	Neadekvāta ADH izdāle (SIADH)	Sālszude
Plazmas Na	↓	↓	↓
Urīna Na	↑	↑ / N	↑↑
Plazmas Osm	↑	↓	↓
Urīna Osm	↓	↑	↑
Urīna izdāle	↑↑	↓	↑↑
Šķidrums balanss	Negatīvs	Pozitīvs	Negatīvs
Ārstēšana	IV šķidrums + Vazopresīns	Šķidrums restrikcija	IV šķidrums + Na

Hemodinamikas parametri

Sirds izviede (CO)	SV × SD	
Sirds izviedes indekss (CI)	CO / BSA	Bērniem: 2,5–4,0 (l/min/m ²) Jaundzimušajiem: 1,7–3,5 (l/min/m ²)
Sistoles indekss (SVI)	SV / BSA	40–60
Vidējais arteriālais asinsspiediens (MAP)	2/3 diast. AS – 1/3 sist. AS	Normotensija: • 55 + 1,5 × [vecums gados] mmHg Hipotensija: • < (40 + 1,5 × [vecums gados]) mmHg
Sistēmiskās vaskulārās pretestības indekss (SVRI)	$[(\text{MAP} - \text{CVP}) / (\text{CI})] \times 80$	1900–2400 (dyn · s / cm ⁵)
Sarašanās frakcija (FS)		25–45%
Izsviedes frakcija (EF)		55–75%
TAPSE		Bērnam nav standarta references, atkarīgs no z-vērtībām Piaugušajiem 1,5–2 cm

SV – sistoles tilpums; SD – sirds darbība; BSA – ķermeņa virsmas laukums

Enterālās barošanas maisījumi

Maisījums	Olb. (g/100 ml)	Tauki (g/100 ml)	Ogļhidrāti (g/100 ml)	Kalorijas (kcal/100 ml)
<i>Aptamil I</i>	1,3	3,5	7,3	66
<i>Aptamil II</i>	1,4	3	8,6	68
<i>Aptamil AC</i>	1,6	3,5	7,1	66
<i>Basic-F</i>	1,8	< 0,1	10,2	49
<i>Aptamil Lactose Free</i>	1,3	3,5	7,3	66
<i>Aptamil Allergy Digestive Care</i>	1,8	3,5	6,8	66
<i>Neocate</i>	1,8	3,4	7,2	67
<i>Nutrison</i>	4	3,9	12,3	100
<i>Nutrison Peptisorb</i>	4	1,7	17,6	100
<i>Nutrini</i>	2,5	4,4	12,5	100
<i>Nutrini Peptisorb</i>	2,8	3,9	13,7	100
<i>Infatrini</i>	2,6	5,4	10,3	101
<i>Infantrini Peptisorb</i>	2,6	5,4	10,3	100
<i>Nutridrink</i>	9,6	9,3	29,7	240
<i>Nutridrink Multi Fibre</i>	9,5	10,4	25,2	240
<i>Nutridrink Juice Style</i>	3,9	0	33,5	150
<i>Nutridrink Yoghurt Style</i>	5,9	5,8	18,7	150
Mātes piens	1,03	3,9	7,2	65–70

IV infūzijas šķidrumu saturs

Komponenti	NaCl 0,9%	Ringera laktāts	Ringera acetāts	Sterofundin VG-5	Sterofundin HEG-5	Sterofundin BG-5
Na mmol/l	154	131	131	140	70	53,7
Cl mmol/l	154	112	111	141	66	53,5
Laktāts	—	28	—	—	—	25
Acetāts	—	—	30	—	—	—
K mmol/l	—	5,4	4	4	2	24,2
Glikoze g/l	—	—	—	50	50	50
Kcal/l	—	—	—	200	200	200
Osmolaritāte mOsm/l	308	277	280	576	427	444

Urīnpūšļa katetra un nazogastrālās zondes izvēle

Vecums	Svars (kg)	Urīnpūšļa katetrs (Fr)	NG zonde (Fr) – dekompresijai	NG zonde (Fr) – barošanai
0-6 mēneši	3,5–7	6	8–10	6
1 gads	10	6–8	10	6–8
2 gadi	12	8	10	
3 gadi	14	8–10	10–12	
5 gadi	18	10	12	
6 gadi	21	12	12	
8 gadi	27	12	14	
12 gadu	Dažāds	12–14	14–16	8–10

Centrālā venozā katetra izvēle

Svars	Katetra ievadāmais dziļums		Max. katetra diametrs
	Iekšējā jūga / zematslēgas kaula vēna	Cirkšņa vēna	
< 5 kg	5 cm	8 cm	4 vai 5 Fr
5–10kg	6,5 cm	8 cm	5 Fr
10–20 kg	8 cm	8 cm	7 Fr
20–35 kg	15 cm	15–20 cm	7 Fr
> 35 kg	15–20 cm	20 cm	7 Fr
Visiem vecumiem	< 100 cm: dziļums = (augums cm/10) – 1 > 100 cm: dziļums = (augums cm/10) – 2		

Nepārtraukta nieru aizstājterapija

Akūta peritoneālā dialīze

Uzpildes tilpums	Sāk ar 10 ml/kg, pakāpeniski palielina līdz 30–40 ml		
Kopējais cikla garums	1 st.		
Uzpildes laiks	10 min	Racionāli sākt ar 20 : 20 : 20	
Ekspozīcijas laiks	30 min		
Atteces laiks	20 min		
Dializāta glikozes koncentrācija	Sāk ar 1,36% (kāpina līdz 2,27–3,86%)		
Ultrafiltrācija	1 glikozes koncentrācija, 1 ekspozīcijas laiks		

Nepārtraukta venozā hemodiafiltrācija

Svars (kg)	Katetra izmērs (Fr)
< 3	5
3–10	6,5
10–20	8
> 20	11
Parametri	
Aizvietošana (<i>replacement</i>)	30–40 ml/kg/st
Asins plūsma	3–5 ml/kg/min (min: 50 ml/min; max: 450 ml/min)
Dializāts	30–40 ml/kg/st
Šķidruma noņemšana	Kopējā ultrafiltrācija 0–2 ml/kg/st

BĒRNU
SLIMNĪCAS
FONDS

Izdevums tapis ar Bērnu slimnīcas
fonda atbalstu

